

Radoslav B. Chalakov,

PLANNING OF THE FIRE SUPPORT IN THE PROCESS OF PLANNING ON OPERATIONS

Radoslav B. Chalakov

*ВОЕННА АКАДЕМИЯ “ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”
КАТЕДРА “СУХОПЪТНИ ВОЙСКИ”, r.chalakov@rndc.bg*

***Abstract:** Dynamically noticeable on Monday, security is evident from the ever-changing element of conflict, the emergence of new technologies, and the opening up of new combat capabilities. You need to change the format for use of the Armed Forces, go out for planning, and check operations on the new Thursday to save, recommend looking at a new way of the process in order to use the format to manage your systems. the forces and means of fire support.*

ПЛАНИРАНЕ НА ОГНЕВАТА ПОДДРЪЖКА В ПРОЦЕСА НА ПЛАНИРАНЕ НА ОПЕРАЦИИ

Радослав Б. Чалъков

*Нека нашето предварително безпокойство се превърне в
предварително мислене и планиране. Уинстън Чърчил*

Въведение

За подготовката и провеждането на една военна операция ²⁵е необходимо да се разработят оперативни планове, в които да залегнат всички фактори, от които зависи нейното ефикасно и успешно провеждане.

Освен това, ясното определяне и поставяне на подходящо ниво на правомощията за иницирането и изготвянето на оперативни планове на всички нива е от особена важност за осигуряване на необходимата политическа и военна експертиза за стартиране на процеса на планиране и разрешаване на военно-политическа криза. Това ще позволи на командирите от всички нива от ВС да провеждат адекватно планиране според техните компетенции. [4]

Съгласно “Доктрина за планиране на операции” НП-05 планирането е организационно и функционално структуриран процес, извършван от командирите и щабовете чрез формиране на групи за планиране, който цели превръщането на намерението на командира в план за неговата реализация. Целта му е своевременно и ефикасно да се подготвят въоръжените сили на Република България за провеждане на/или участие в операции/кампании в отговор на текущи, развиващи се, вероятни или потенциални кризи. Резултатът от този процес е разработването на план или серия от планове. Субект на планирането са командирите (групите за планиране на операции от тяхно име), а обект на планирането – използването на силите. [2]

²⁵ Военна операция са координираните военни действия на дадена държава като отговор на определена ситуация. Тези действия са проектирани и предначертани във военен план на операциите (военнооперативен план), който има за цел да разреши ситуацията в полза на дадената страна. [8]

Планирането на операции е процес от аналитично последователни логически стъпки, водещи до уясняване на мисията, разработването, анализирането и сравняването на варианти за действие (ВД), избиране на ВД и изготвяне на план.

Този процес подпомага командирите и щабовете да вземат правилни решения за бъдещи действия, които да са адекватни на условията на обстановката, и от там и общото разбиране за същността на целите на операцията/кампанията. Процеса също подпомага разработването на различни варианти (опции), които ефективно да отговорят на предизвикателствата и осигурят правилното използване на военната мощ за постигане на стратегическите цели.

Процесът на планиране на операции е съвкупност от доказани в практиката процедури, прилагани от командира, щаба и подчинените структури при организиране на дейностите и разработване на планове, които по най-добрия начин осигуряват изпълнението на мисията.

В основата на планирането на операциите е правилната оценка на рисковете и конкретните действия за намаляването им. При разработване на различните ВД, целящи постигане на желаното крайно състояние, командирите и техните планиращи органи определят необходимите сили и средства за постигането на целите, сравняват наличните с необходимите способности и определят техния недостиг/излишък.

Целият процес е част от една система, която представлява съвкупност от взаимосвързани и работещи в синхрон военни и невоенни органи за управление, прилагащи общи политики, доктрини и процедури, използващи оперативно съвместими оборудване, съоръжения и комуникации и изпълняващи задачи за изготвяне, преглед и изпълнение на планове за съгласувани действия на въоръжените сили и невоенните компоненти (правителствени и неправителствени организации).

Тази система подпомага диалога и взаимодействието между различните нива на командване, така че да бъде осигурено пълното използване на военния инструмент на националната мощ в съответствие с националните приоритети, и осигурява непрекъснат преглед и обновяване на изготвените планове в съответствие с промените в стратегическите указания, ресурсите и оперативната среда.

За ефективно изпълнение на плана следва да се определи редът за формиране на необходимите сили и средства, тяхното активиране и развърщане, като им се възлагат отговарящи на способностите им задачи за разрешаване на кризата.

Планирането на операция е ориентирано към постигане на желано крайно състояние и стратегическите цели, установени от държавното ръководство и се извършва в рамките на политически и ресурсни ограничения. За всяко ниво на планиране ще се иска и определена цел за постигане. На стратегическо ниво целта е превръщането на политическите параметри във военни указания за командирите на оперативно ниво. На оперативно целта на планирането е да трансформира стратегическите указания в серия от интегрирани, с приемлив риск военни действия за ефективно постигане на целите. Изпълнението на оперативните цели допринася за постигане на стратегическите цели.

При планирането на огневата поддръжка като част от общия процеса е необходимо предварително да се извърши анализ на състоянието на модела за планиране на огневата поддръжка. По този начин е възможно да бъде ясно дефинирано мястото на процеса за планиране на огневата поддръжка като част от всеобхватния процес на планиране.

Планирането на огневата поддръжка е непрекъснат и едновременен процес на анализиране, разпределение и определяне на задачи с цел тяхното интегриране и синхронизиране с плановете на командирите, а така също и за максимизиране на бойната мощ.[3]

Целта на планирането на огневата поддръжка е да се постигне необходимата ефективност и ефикасност при изпълнение на изискванията на силите за огнева поддръжка, също така и да се определи правилното разпределение на средствата за огнева поддръжка.

Съществуват следните категории планиране на операциите, приложими за операции, както по чл. 5 на Вашингтонския договор, така и извън чл. 5 - предварително, непосредствено (в отговор на кризи) и детайлно.

Предварително планиране се извършва по време на предварителната подготовка и е процес на първоначално разработване и въвеждане на планове, базирани на сценарии в съответствие с прогнози, необвързани с времеви граници и ограничения. То се извършва в мирно време, посредством поетапен йерархичен работен процес и се провежда за по-продължителен период от време като може да протече в рамките на няколко месеца. Резултат на предварителното планиране са оперативните планове за потенциални кризисни ситуации и/или постоянните отбранителни планове.

Непосредственото (кризисно) планиране е процес на планиране в отговор на текуща (развиваща) се криза. При него може да се използва по възможност съществуващ план, който да бъде в основата на разработването на оперативния план. То е процес на непрекъснато разработване и актуализиране на текущи и последващи оперативни планове в хода на разрешаване на кризата (военния конфликт). Използва се при разработване на оперативен план (оперативна заповед) за използване в предстояща операция или криза. Непосредственото планиране се основава на конкретни събития и се провежда в изострени кризисни ситуации и непредвидени обстоятелства.

Детайлното планиране се извършва в групите и подгрупите за планиране и координиране на огневата поддръжка, центровете за координиране на огневата поддръжка и елементите за огнева поддръжка на сухопътния компонент, в авиационния оперативен център на военновъздушния компонент, в морския оперативен център на военноморския компонент и щабовете на маневрените формирования. В тези органи за планиране се изготвят планове за огневата поддръжка и се поставят задачи на силите и средства за огнева поддръжка, като се указват: целите за въздействие (отделни и групови цели); целта на поразяването (унищожаване, неутрализиране, подавяне); времето за нанасяне на ударите и огъня; реда за оценка и докладване на бойните загуби на целите след поразяването им.

Детайлното планиране продължава при непосредствените изпълнители, които определят: какви сили да се привлекат за изпълнение на задачата; какви способности за изпълнение на задачите да се приложат; времето за нанасяне на ударите и огъня; разхода на ракети и боеприпаси; реда за оценка и докладване на бойните загуби на целите след поразяването им.

Планиращите огневата поддръжка са отговорни за изготвянето на целесъобразни предложения на командирите относно най-доброто използване на наличната огнева поддръжка, разработване на планове за нейното провеждане, издаване на необходимите заповеди до подчинените командири и изпълнение на одобрените планове.

Процеса на планиране определя какъв тип цели ще бъдат поразени, кога и с какви средства. При планиране на необходимия брой цели, както и процеса на насочване, който е критичен елемент от процеса на планиране на огневата поддръжка е необходимо:

- да се оцени терена и ПС;
- да се идентифицират онези групировки на ПС, оборудването, съоръженията и обектите, върху които трябва да се въздейства, за да се гарантира успеха.

Едни от основните принципи както при планирането така и при разработване на плана за огнева поддръжка са:

- ранно и непрекъснато планиране;
- правилното използване на всички налични средства;
- използването на минималното количество средства, нужни за осигуряването на ефективна огнева поддръжка;
- използване на най-ефективните огневи средства;
- вида на огневата поддръжка;
- избягване на ненужното дублиране;
- координиране на въздушното пространство;
- осигуряване навременна огнева поддръжка;
- осигуряване на взаимодействието;
- определяне на линиите за координиране на огневата поддръжка;

- установяване на комуникационната поддръжка.

Ранното и непрекъснатото планиране.

За да се интегрира ефективно огневата поддръжка плана на маневрените формирования, планирането трябва да започне, когато командира посочи мисията и представи указания по планиране.

Обмислено използване на всички налични средства.

Да се гарантира, че информацията от всички налични ресурси се оценява бързо и се насочва към подходящите средства. Това включва информация от собствените, от съседни и поддържащи елементи и от по-старшото ниво.

Използване на минималното количество средства, нужни за осигуряването на ефективна огнева поддръжка.

Решава се какво е необходимо и ако определените в конкретния случай са недостатъчни, трябва да се поиска допълнителна поддръжка.

Използване на най-ефективните огневи средства.

При вземане на решение се разглежда естеството и важността на целта, времето за поразяване, наличието на средства за поддръжка и желаните резултати. Може също така да се обмисли и за средства за временно използване по целта, докато по-ефективното средство може да и въздейства. *Пример за това е ситуация, при която въздушната поддръжка е най-желаното средство, но е на около 20 минути. В този случай непряко огнево средство може да фиксира целта, докато пристигне самолетът.*

Вида на огневата поддръжка.

От намерението на командира се знае какво е необходимо относно приоритетните цели, настоящите и бъдещите потребности на огневата поддръжка. Но въпреки това може да се прецени искането на друго средство за огнева поддръжка.

Избягване на ненужното дублиране.

Основна задача е да се гарантира избягване на дублиране, а при необходимост на такова ще се използват само минимални средства, необходими за постигане на желаните ефекти.

Координиране на въздушното пространство.

При планирането на огневата поддръжка се предоставят данни относно използването на въздушното пространство от състава, участващ в управлението на въздушното пространство, а на по-ниски нива подобна координация може да включва въздушни наблюдатели и други ползватели на въздушното пространство.

Осигуряване на навременна огнева поддръжка.

Необходимо е да определи количествата и видовете огнева поддръжка, необходими за успеха. Тук също трябва да се информира командира на маневреното формирование, когато няма достатъчно ресурси в подкрепа на неговия план.

Осигуряване на взаимодействието.

Целесъобразно е да се знаят тактико-техническите характеристиките на различните средства за огнева поддръжка и да има информация за тяхната наличност. Също така е необходимо и наличие на информация за развитието на бойните действия, за да се въздейства както на планираните цели, така и други възникнали задачи.

Определяне на линиите за координиране на огневата поддръжка.

Мерките за координиране на огневата поддръжка са предназначени да улеснят бързото въздействие по целите и в същото време да осигурят предпазни мерки за собствените и съседни сили. Те гарантират, че огневите удари и атаки няма да застрашат безопасността на силите, ще взаимодействат с други огневи средства и/или няма да нарушат съседните операции. С изключение на границите/разграничителните линии/зони, мерките за координиране на огневата поддръжка са разрешителни или ограничителни. По същество основната цел на разрешителните е да се улесни въздействието върху целите. Следователно основната цел на ограничителните е да осигурят безопасност за съседните сили.

Така разгледаните принципи при планирането на огневата поддръжка в момента на взимане на решение от командира за въздействие върху ПС, не е необходимо да се създава значително превъзходство на сили и средства. Предполага се, че различните видове оръжия са съпоставими по отношение на приноса към крайния резултат от военните действия и затова на всеки от тях може да се придаде определена тежест. В таблица №1 е показано вариант на матрица на целите, чрез която се определя необходимото средство за въздействие към определена цел с определена тежест, който ще има най-голям ефект при използването му. Показаните данни в модела са примерни. Същите следва да не бъдат взимани по внимание.

Показания модел ще сведе до минимум вероятността за ненужно дублиране, както и осигуряване на навременна огнева поддръжка, чрез използване на най-ефективното огнево средство. Този модел ще подпомогне планирането на минималното количество огневи средства, нужни за въздействието по определена цел.

В заключение може да се каже, че е необходимо непрекъснато да се изучават, познават и целесъобразно да се избират в реални условия, основните принципи оказващи влияние при поразяване на ПС, на груповите и отделните цели при различни видове бойни действия.

Таблица 1

МАТРИЦА НА ЦЕЛИ (ВАРИАНТ)

ПРИОРИТЕТ		1		2		3		4		5		6	
ГРУПИ ЦЕЛИ		Системи за ПВО		Кораби за ОгП		Десантни кораби		С4И		Маневр. форм.		РЛС	
КОГА		планови/по извикване		планови/по извикване		планови/по извикване		планови/по извикване		планови/по извикване		планови/по извикване	
ЕФЕКТ		Унищожаване		Неутрализиране		Подавяне		Подавяне		Неутрализиране		Унищожаване	
СИСТЕМИ ЗА ПОРАЗЯВАНЕ	Авиация	избор с-ма	4	избор с-ма	1	избор с-ма	1	избор с-ма	2	избор с-ма	3	избор с-ма	3
		точност ко- орд.	500м.	точност коорд.	500м.	точност коорд.	200м	точност ко- орд.	500м.	точност ко- орд.	500м.	точност ко- орд.	500м.
		време на поз.	30ми н	време на поз.	30мин	време на поз.	30мин	време на поз.	30ми н	време на поз.	30мин	време на поз.	н
	количество с-ми	2	количество с-ми	2	количество с-ми	2	количество с-ми	2	количество с-ми	2	количество с- ми	2	
	неподвижна	не	неподвиж- на	не	неподвиж- на	не	неподвижна	не	неподвижна	Не	неподвижна	не	
	9К79	избор с-ма	3	избор с-ма	4	избор с-ма	4	избор с-ма	1	избор с-ма	4	избор с-ма	4
точност ко- орд.		100м	точност коорд.	50м	точност коорд.	50м	точност ко- орд.	50м	точност ко- орд.	50м	точност ко- орд.	50м	
време на поз.		17ми н	време на поз.	17мин	време на поз.	17мин	време на поз.	17ми н	време на поз.	17мин	време на поз.	н	
количество с-ми	1	количество с-ми	1	количество с-ми	2	количество с-ми	2	количество с-ми	1	количество с- ми	1		
неподвижна	да	неподвиж- на	да	неподвиж- на	да	неподвижна	да	неподвижна	Да	неподвижна	да		
РСЗО	избор с-ма	2	избор с-ма	2	избор с-ма	3	избор с-ма	3	избор с-ма	2	избор с-ма	1	
	точност ко- орд.	150м	точност коорд.	100м	точност коорд.	50м	точност ко- орд.	50м	точност ко- орд.	150м	точност ко- орд.	50м	
	време на поз.	15ми н	време на поз.	15мин	време на поз.	-	време на поз.	15ми н	време на поз.	15мин	време на поз.	-	

		количество с-ми	4	количество с-ми	8	количество с-ми	16	количество с-ми	8	количество с-ми	8	количество с-ми	4
		неподвижна	да	неподвижна	да	неподвижна	не	неподвижна	да	неподвижна	Да	неподвижна	не
Нарезна Арт.	избор с-ма	1	избор с-ма	3	избор с-ма	2	избор с-ма	4	избор с-ма	1	избор с-ма	2	
	точност ко-орд.	50м	точност ко-орд.	50м	точност ко-орд.	50м	точност ко-орд.	50м	точност ко-орд.	100м	точност ко-орд.	50м	
	време на поз.	15ми н	време на поз.	15мин	време на поз.	-	време на поз.	-	време на поз.	-	време на поз.	-	
	количество с-ми	8	количество с-ми	24	количество с-ми	24	количество с-ми	16	количество с-ми	24	количество с-ми	16	
	неподвижна	да	неподвижна	да	неподвижна	не	неподвижна	не	неподвижна	не	неподвижна	не	

ЗАБЕЛЕЖКА:

избор с-ма	Приоритет при избор на система за въздействие
точност ко-орд.	Необходима минимална точност за постигане на желания ефект
време на поз.	Миним. необходимо време за реакция на избраната система за въздействие в зависимост от макс. време на целта на позиция
количество с-ми	Препоръчително назначаване на системи за поразяване за постигане на желания ефект
неподвижна	Този стандарт определя целта дали е стационарна или се движи

Използвана литература:

1. Атанасов А Ст. Марков Д К. Условия за единно управление, чрез интегриране на системите за огнева поддръжка при участие в многонационални операции., ВА “Г.С.Раковски”; София , 2016
2. Атанасов А Ст Органите за планиране на съвместната огнева поддръжка във всеобхватният подход при планиране на операциите. Шумен. 2011
3. Доктрина на Въоръжените сили на Република България НП -1 2018 г;
4. Доктрина за планиране на операции НП-052018 г.;
5. Доктрина за за съвместно определяне и поразяване на целите НП-3.9 2019 г.;
6. Костадинов К. Теоретични основи на оперативното използване на Военноморските сили, ISBN 978-619-7478-12-9, ВА „Г. С. Раковски“, София, 2018 г.
7. Илиев, К. „Съвместна огнева поддръжка” – фактор в съвременните операции. International Scientific Conference, Collectionofpapers, 2017, стр 120-127, ISSN 2367-7902.
8. Оперативно изкуство в съвременни условия, Учебник;
9. Ръководство за опер ативно планиране 2009 г